

Hívott és hívatlan vendégek Elek apó zirci házában

Már javában épül a három csoportszobás bölcsőde

„Óvodába megyek” – igazolom magam a polgármesteri hivatal ügyfélszolgálatán csütörtök reggel. A kollega mosolyog, s én is elgondolkozom ezen a kijelentésem, amit több mint húsz éve nem tettem.

Havat és esőt egyszerre jósoltak mára, s nem tévedtek a meteorológusok. A csapadékos időjárás és a szabad ég alatt végzett munka vélt összeegyeztethetlenségére utalok egy ismerős munkásnak az Alkotmány utca 12. szám alatt. De legalább nincs hideg – valahogy így hangzik a válasz, miközben kezet nyújtunk egymásnak a már több, mint harminc éve kész óvoda- és a kivitelezés kezdeti stádiumában járó bölcsődeépületet elválasztó kerítéslyuk között.

Az igazgatói irodában nagy a forgalom.

Igmándyné Hebling Gabriellával, a Benedek Elek Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde vezetőjével a folyamatban lévő projektről járványügyi intézkedések közepette tudok beszélgetni, éppen a megrendelt vírusölő-kézmosó fertőtlenítőszeret várta.

A hívatlan vendég

Hasmenéssel és hányással járó kór ütötte fel fejét az épületben, de erről az intézmény nem tehetett – állapította meg az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, amely nemrégiben ellenőrzést végzett. 40 óvodás gyerek hiányzik. A bacik egy csoportban nagyon alapos munkát végeztek, itt hárman maradtak a huszonháromból. Később meg is látogatjuk a – az óvó nénikkel szinte egyszerre kimondott kifejezéssel élve – „túlélők”-et.

Kivételes esetről van szó, mert mint azt az intézményvezető asszonytól megtudom, olyan fertőtlenítő eszközök és módszerek állnak rendelkezésükre, amelyekkel eddig minimálisra tudták csökkenteni a járványok – például az évente visszatérő influenza – terjedését. A megrendelt fertőtlenítőszernek egy része csak később érkezik meg, mivel a nagyker-ek kifogytak a speciális vírusölő szerből – kapom az információt, amiből egyben arra is lehet következtetni, hogy a járvány nemcsak a zirci óvodában jelent meg.

Kettő helyett hetente cserélnek ágyruhát, pucolják az ablakokat, fertőtlenítik a mindenki által használt berendezéseket – sorolja a foganatosított intézkedéseket Gabriella, ezek között van olyan is, amely nem az ÁNTSZ által javasolt, hanem önálló ötlet volt, és megkapta a dicséretet az ellenőrző szervtől.

A remény megvan a járvány megfékezésére, amely azonban igen gyorsan terjed, a február 7. és 12. közötti nevelési hetet az ominózus csoportban 22-en kezdték el, s csak öten tudták befejezni. Máskor ilyen drasztikus létszámcsökkenés esetén össze szokták vonni a csoportokat, ez most a fertőzés terjedésének megelőzése miatt nem történik meg.

A hívott vendég

Az óvodaépület vaskerítése mögül ágaskodó projektábrán gyerekek, beljebb kőművesek dolgoznak építőkockával.

A zirci önkormányzat és költségvetési intézménye közel nyolcvanmillió vissza nem térítendő támogatást nyert az Új Magyarország Fejlesztési Terv Közép-dunántúli Regionális Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott pályázaton, amiből korszerű, speciális nevelési igényeket is kielégítő bölcsőde kerül kialakításra. A jelenleg működő két csoportszobás bölcsőde messze nem elégíti ki az elvárásokat sem

funkcionálisan, sem a jelentősen megnövekedett bölcsődés korú kisgyermek elhelyezésének igényére való tekintettel. Egy teljesen új, 381 négyzetméteres épületszárnyban három csoportszobát hoznak létre, amihez az önkormányzat közel tíz millió forinttal járul hozzá.

„Régóta fennálló probléma” – fogalmaztam a projektről tavaly nyáron megjelent tájékoztató cikkemben, pedig a bölcsődei nevelés nem tekint vissza egy évtizedes múltra.

Tombol a nyár tél végén: 2003 augusztusában indultak az első bölcsődei csoportok, s a Bakony Szava újság 2007. júliusi számában megjelent portréból tudjuk meg, hogy Igmándyné Hebling Gabriella a bölcsődei nevelés megszervezését tartja az egyik legfőbb sikerének. A kezdetekre emlékezünk: –

Azért tudtuk megcsinálni, mert csökkent a gyereklétszám, be kellett zárunk óvodai csoportokat.

Az egészségügyi minisztériumhoz beadott pályázaton két és fél milliós támogatást nyert az intézmény, s ebből tudták megvásárolni a két bölcsődei csoport beindításához szükséges eszközöket. A szakhatóságok annak ellenére engedélyezték az ilyen irányú működést, hogy az 1977-ben átadott épület kimondottan óvodai nevelésre épült. A bölcsődére vonatkozóan speciális építési előírások vannak.

– Milyen egyéb feltételek szükségesek ahhoz, hogy bölcsődei nevelés folyjon egy intézményben? – teszem fel a kérdést.

– Ami szakmailag nagyon fontos, hogy a csoportszobából az udvarra közvetlenül ki lehet menni. Ez azt jelenti, hogy nyári időszakban kint is lehet altatni – kezdi a példákat sorolni az intézményvezető, majd folytatja: – A bölcsődének épült épületekből a csoportszobából rá látni a mosdóra – tehát nyomon követhetők a gyerkőcök.

Az óvodai épülettől való különbözőség a nyílászárókban is megmutatkozik: a bölcsődékben az ajtók tetőtől talpig üvegestet öltének, hogy teljesen kizárható legyen a szobát elhagyók szem elől tévesztése.

Az elmondottak közül az udvari altatás az, ami egy kicsit megmozgatja a fantáziámat:

– Az ágyakat ki fogják vinni az udvarra?

A kérdés kapcsán nem akármilyen kereskedelmi adattal szembesülök:

– Magyarországon nem lehet kültéri ágyakat kapni.

De nem csak ez az oka annak, hogy az intézménynél eltekintettek a szakhatóságok a kinti altatás megvalósulásától, a burkolt udvarfelület hiánya is közrejátszott ebben. Így a projekt három fő pillére közül – épületfejlesztés, eszközbeszerzés, udvarrendezés – utóbbi nem véletlenül az egyik:

– Olyan udvarfelületünk lesz, ahol biztonságosan le tudjuk tenni a benti ágyainkat. Eddig higiéniai okok miatt nem sikerült kivinni őket a füves részre. A bölcsődefejlesztéssel létrejön egy olyan teraszfelület, ahol ez megoldhatóvá válik.

Az udvarrendezés igényét váltotta ki továbbá, hogy a bölcsődések szabad levegője eddig az óvodai udvar hátsó része, a régi KRESZ-pálya volt, ami az új épületszárnyból már nem is lesz megközelíthető.

A szintén a projekt részét képező tejkonyha kialakításával megszűnne (feltételes mód: szakhatósági engedély) az az állapot, hogy az intézmény jelenleg csak másfél év fölötti gyerekeket tud fogadni. Ha „megnyílik” a tejkonyha, és a kényszer úgy szüli, az anyukák a szülési szabadság lejártát követően munkába állhatnak, ami azt jelenti, hogy a kicsiket már 20 hetes koruktól várja az intézmény. Sok csecsemőre ugyan nem számítanak, mindenesetre egy szociális kényszerhelyzet megoldására képes lesz a Benedek Elek Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde.

Bepillantunk a tejkonyhába: pici helyiség lesz, ahol lehetőség nyílik a cumisüveg fertőtlenítésére és a szükséges tápszerek kikeverésére.

Az építkezésből odabent nem lehet hallani semmit, de ha egy másik bolygóról csöppentem volna az igazgatói irodába, akkor is sejthetnék egyet, s más, hiszen az ablakban egy fehér kobak áll készenlétben. Az iroda polcáról lógó papír-mackóálarc farsangi hangulatot idéz, a falon mászó óriás plüsskaticabogár révén pedig tudom, hogy óvodában vagyok.

A kivitelezést végző vállalkozással remek az intézmény kapcsolata Gabriella szerint, a dolgozók betartják, s a gyerekekkel betartatják a tiltott, tehát építési területre lépést. A szülők pedig megértésükről tettek tanúbizonyságot, amikor a szennyvízelvezetés áthelyezése, illetve az ezzel járó járdafelbontás miatt csak hátulról tudták megközelíteni az épületet.

Kés, villa, olló, gyerek kezébe nem való! – vezethetnénk fel ekképpen a projekt harmadik fő pillérééről, a várhatóan május

tájékan kezdődő eszközbeszerzésről szóló, annak is a szobaberendezési tárgyakra eső részét. Az intézményvezető asszony elmondja: magas vagy zárt polcokat kell biztosítaniuk, hogy a gyerekek ne tudjanak hozzáférni a balesetveszélyes és mérgező eszközökhöz. A pályázati pénzből nem futja mindenre, ezért az indulást megkönnyítő berendezési eszközöket – például a függönyanyag egy részét – már beszerezték. A bölcsődei játékkálmányra nézve külön előírás van: sok polc, sok játék a mottója a módszertani levélnek.

– Építőjátékból kell annyinak lenni, hogy mind a tizenkét gyerek egyszerre tudjon építeni – ismertet egy szabályrészt Gabriella.

Csak a véletlen műve, hogy a Déva várát építő kőművesek is ennyien voltak a balladában... A memóriafejlesztő, formafelismerő játékok esetében szintén egyenlőséget kell biztosítani a gyerekek számára. Egyébként nem szenvednek játékban hiányt, az óvodásokért működő alapítvány és a szülők (azok is, akiknek már túl van az óvodán a gyerekük) elhalmozzák velük az intézményt.

A kinti alvás mellett pancsolásra is lesz lehetőségük a bölcsiseknek egy kültéri zuhany létesítésével, ugyanakkor az épületfejlesztés miatt néhány játékot kénytelenek nélkülözni. A tornatermen vagy méreteiben inkább tornaszobán kívül útban volt a hinta, a mászóka, a homokozó, utóbbit viszont a pályázatban előírtak szerint vissza fogja állítani a kivitelező. Kezdetben valószínűleg hordozható játékokat fognak használni, mert egy fix, minősített bölcsődei udvari játék méregdrága, fél millió forint alatt nem lehet kapni – mondja Gabriella, majd hozzáteszi, hogyha lesz rá mód, be fogják szerezni ezeket az eszközöket. Nem nagyon jellemző, hogy egy elbontott épület valamelyik falát megtartsanak, márpedig a tornaszobával ez történt: igaz, ez a fal nem téglából és malterből, hanem fából készült: a bordásfalról van szó, amelyet megmentettek, és használni fognak szeptembertől a testmozgást biztosító új helyiségben, ez pedig két felszabaduló csoportszoba lesz. Az épületfejlesztés részét képezi még a bölcsőde padlasterének beépíthetővé tétele, mellyel lehetővé válik a későbbiek folyamán az óvoda bővítése.

A három csoportszobás bölcsőde projekt, egészen konkrétan egy harmadik csoport létrejötte kétféle módon is növeli a foglalkozást. Egyrészt közvetetten, vagyis a bölcsődei férőhelyek emelkedésével még több szülő tud mihamarabb munkába állni, másrészt pedig munkahelyteremtés történik a harmadik csoport beindulásának következtében. Ha már a foglalkoztatásról beszélünk, a bölcsődei nevelés kezdete – közmunka program-

reform – projekt együttesét tekintve elmondható, hogy az intézmény egyik szeme sír, a másik nevet.

- 2003-ban a gyerekszám csökkenése és ezzel bizonyos óvodai csoportok bezárásának következtében kénytelenek voltak megválni néhány munkatárstól
- A közcélú foglalkoztatás átszervezése miatt három dolgozójukról (2 pedagógiai asszisztens, 1 karbantartó) voltak kénytelenek lemondani

- A bölcsődei nevelés megszervezésének következtében sikerült megtartaniuk néhány olyan dolgozót, akiktől egyébként – a csoportbezárások miatt – meg kellett volna válniuk
- 67-ből mindössze 5 főt tudott visszavenni az önkormányzat teljes munkaidős közcélú foglalkoztatásra, ebből 1 fő óvodai dolgozó
- A kapacitásbővítéssel három új személynek tudnak munkát adni szeptembertől

Már megtörténne a projektzárás, amikor intézményvezető asszony felhívja a figyelmemet arra, hogy a pályázatnak van egy szakmai része, az úgynevezett „Együtt” program, egy évente minimum négy részből álló előadássorozat.

A beszélgetést követően megtekintjük azokat a helyiségeket, amelyek a közeljövőben megszűnnek bölcsődeként funkcionálni. A gyerekek egy része éppen hogy túl van a tízórain, vannak, akik már a játékos percekét töltik, egy csoport pedig kivonul, alighogy megérkezünk. A kettő között persze nincs összefüggés, hiába, a szükség nagyúr, sokkal nagyobb, mint a nyakában fényképezőgéppel megjelenő úr... Az Alkotmány utca átszelésével meglátogatjuk az egyelőre ismeretlen jövőjű „kisóvoda” épületét is, ahonnan két csoport már egészen biztos, hogy átteszi székhelyét a 12-es szám alá.

Az épület nem képmutató: belülről is hasonló látvány tárul elénk, mint kívülről, így aztán egyre inkább felmerül bennem a régi óvoda építési idejének ismerete iránti igény, melyről eddig annyit tudtunk, hogy 1961-ben már folyt itt nevelés, Gabriella óvodáskori emlékeiből következtetve.

– 1956 – jelöli meg az épület születési évét a folyosón felénk közeledő dolgozó egy helytörténetben jártas zirci személyre hivatkozva. A forradalom éve. De természetesen nem ehhez, hanem inkább a bányászat virágzásához kötődik az építés – osztja meg velünk a dolgozó további ismereteit –, mindenesetre forradalmi változásokra lenne szükség, hogy a „kisóvodát” újra lehessen varázsolni. Ezért az önkormányzatnak az a célja, hogy kiürítse az épületet, ez a folyamat a Gazdasági Alapfokú Ellátó Szervezet újévi elköltöztetésével már kezdetét vette.

A több mint fél évszázados falak között a délelőtti órákban nagy a sürgés-forgás, intézményvezető asszony kihasználja az alkalmat, hogy egy-két információt átadjon a kollégáknak, s közben egy-egy puzsi is cuppan a gyerekek orcáján.

Azt a történeti adatot is megtudtam még az irodai párbeszéd alkalmával, hogy az új óvodaépület átadását megelőzően az apátsági épületben folyt a nevelés, valahol a Bakonyi Természettudományi Múzeum kiállítótermeinek helyén. Nos, a múzeum ezúttal is az óvodába költözött, a dolgozók büszkén mutatják a gyerekekkel közösen készített paravánt és fali montázst, amely a bakonyi erdőt és állatvilágát mutatja be.

Az egész épületbelsőre jellemző dekorációval az itt „élők” rengeteget javítottak az esztétikai képen, de van, amit ők sem tudnak eltakarni.

Na, ezért is forog a betonkeverő egy kicsivel odébb...

Az „Együtt” program:

Előadások	Cél	Szereplők
1.	A bölcsődei beszoktatás sikere	CSALÁD és INTÉZMÉNY – gondozónő, védőnő, szülők, nagyszülők
2.	A gyermekek egészsége	Gyermekorvos, gondozónő, élelmezésvezető, szülők, nagyszülők, kívülállók
3.	A gyermekek önállóságának kialakítása	Gondozónő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, szülők, nagyszülők, kívülállók
4.	A gyermek bölcsőde-óvoda közti átmenetének segítése, az óvodai beilleszkedés	Gondozónő, óvónő, szülők, nagyszülők, kívülállók

Balról: – Készíthetek rólatok egy képet? – ... A hallgatás beleegyezés, így hát repült a kismadár tízóraira után... Jobbról: a kollektív papírmunka, amire méltán büszke az óvoda

ÓVIZSARU

Kedves Olvasó! Látott már óvodás csoportot sétálni Zircen? Ha látott, akkor látnia kellett azt is, hogy némelyikük láthatósági mellényt viselt. Találós kérdés is lehetne: miért viselnek a városban sétáló zirci óvodás gyerekek láthatósági mellényt. A főcím kicsit megtévesztő, nem arról a programról van szó (bár ennek is részese az intézmény), amelynek során a rendőrök óvatosságra és szófogadásra nevelik a gyerekeket, s nem is Arnold Schwarzenegger filmje áll a háttérben. A Benedek Elek Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde minden évben sportnapot tart, s egy alkalommal meghívták a zirci rendőrséget, amellyel nagyon jó kapcsolatot ápolnak. A rendőrök bemutatót tartottak, s egy pár láthatósági mellénnyel ajándékozták meg az intézményt. Ekkor született meg Igmándyné Hebling Gabriellában a baleset-megelőzésre való nevelés ötlete a mellény viselése által. Nem csak a gyalogos, a kerékpáros közlekedésre is. Az a cél, hogy a gyerekek, ha majd bicikliznek iskoláskorukban a közúton, ne szégyelljék viselni ezt a kelléket. Sajnos sok utánajárás után sem sikerült beszerezni annyit, hogy minden gyereknek legyen, de ehhez a problémához is tudtak alkalmazkodni: egy csoportra két mellény jut, így a sor elején és végén közlekedő óvodás viselheti, persze mindig más és más. Ez – túl az elsődleges célon – egyfajta kitüntetés is a gyerkőcök számára.

Kelemen Gábor